Emilia TÃNÃSESCU

CURS
DE
DOCTRINE ECONOMICE
(EPOCA MODERNÃ SI CONTEMPORANÃ)

EDITURA FUNDATIEI UNIVERSITARE
"Dunãrea de Jos" GALATI

16767

Conf. univ. dr. ec. Emilia TĂNĂSESCU

CURS
DE
DOCTRINE ECONOMICE

(EPOCA MODERNĂ ŞI CONTEMPORANĂ)

226303
UNIVERSITATEA
DUNĂREA DE JOS GALAŢI
BIBLIOTECA 1

C-226303L

Editura Fundaţiei Universitare
„Dunărea de Jos" – Galaţi, 2002

UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS" DIN GALAȚI
Facultatea de Studii Economice şi Drept Administrativ

Revizia ştiinţifică:
Prof. univ. dr. ec. Petru PANŢIRU

©Editura Fundației Universitare
"Dunărea de Jos", Galați, 2002
ISBN 973-627-010-6

editura@ugal.ro
www.editura.ugal.ro

CUPRINS

Capitolul 1. Introducere în istoria gândirii economice 3

1.1. Istoria gândirii economice – parte componentă a sistemului ştiinţelor economice 3
1.2. Obiectul şi metoda cursului de istoria gândirii economice 4
1.2.1. Noţiuni şi categorii cu care operează istoria gândirii economice 7
1.3. Şcoli şi curente de gândire economică şi raporturile dintre ele 9
1.4. Criteriile de analiză şi apreciere a curentelor de gândire economică şi a operei celor mai reprezentative personalităţi din cadrul lor 10

Capitolul 2. Mercantilismul 16

2.1. Esenţa doctrinei mercantiliste 16
2.2. Formele mercantilismului 19
2.3. Locul mercantilismului în istoria gândirii economice 24

Capitolul 3. Fiziocraţii 27

3.1. Conceptul de "ordine naturală" în viziunea fiziocraţilor 27
3.2. Concepţia fiziocraţilor despre bogăţie, produs net, muncă productivă, structură de clasă şi capital 28
3.3. Conţinutul şi importanţa „Tabloului economic" 32

Capitolul 4. Şcoala clasică 36

4.1. Geneza liberalismului economic şi principalele sale caracteristici 37
4.2. Opera economică a lui A. Smith 40
4.2.1. Conceptul de avuţie şi muncă productivă 41
4.2.2. Teoria valorii 42
4.2.3. Teoria repartiţiei 45
4.3. Opera economică a lui David Ricardo 48
4.3.1. Teoria valorii 50
4.3.2. Teoria repartiţiei 54
4.3.2.1. Teoria rentei funciare 55
4.3.2.2. Concepţia lui D. Ricardo despre salariu 58
4.3.2.3. Teoria profitului 59

4.3.3. Probleme de macroeconomie şi mondoeconomie în opera lui Ricardo 61
4.4. Opera economică a lui Thomas R. Malthus 64
4.5. Opera economică a lui Jean Baptiste Say 71

Capitolul 5. Doctrina economică marxistă 76

5.1. Concepţia materialistă asupra istoriei 77
5.2. Teoria valorii 82
5.3. Teoria plusvalorii 86
5.3.1. Deosebirea dintre muncă şi forţă de muncă 87
5.3.2. Căi de sporire a plusvalorii 89
5.4. Teoria capitalului 92
5.5. Teoria veniturilor 94
5.6. Teoria reproducţiei capitalului social şi ciclul economic 97
5.7. Concepţia lui Marx despre perspectivele economiei moderne de piaţă 99

Capitolul 6. Liberalismul neoclasic sau marginalist 102

6.1. Geneza şi caracteristicile paradigmei liberalismului neoclasic. Revoluţia marginalistă 102
6.1.1. Condiţiile apariţiei şi dezvoltării noii economii. Fondatorii şi precursorii marginalismului 102
6.1.2. Caracteristicile liberalismului neoclasic 103
6.2. Şcolile de gândire economică bazate pe marginalism 107
6.2.1. Şcoala de la Viena şi teoria utilităţii marginale 108
6.2.2. Şcoala engleză 114
6.2.3. Şcoala elveţiană 120
6.2.3.1. Teoria echilibrului economic general 122

Capitolul 7. Doctrina keynesistă 127

7.1. Noua paradigmă elaborată de J.M.Keynes 129
7.1.1. Accentuarea instabilităţii economiei de piaţă după primul război mondial şi erodarea paradigmei neoclasice 129
7.1.2. Principalele caracteristici ale paradigmei elaborate de J.M.Keynes 131
7.2. Modelul economic creat de J.M.Keynes pentru explicarea dezechilibrelor din economia contemporană de piaţă 133
7.2.1. Componentele definitorii ale modelului economico-matematic elaborat de J.M.Keynes 133

7.2.2. Legile psihologice şi dezechilibrele economice 138
7.3. Politica economică preconizată de J.M.Keynes şi rezultatele aplicării în practică pe termen scurt şi pe termen lung 141

Capitolul 8. Neoclasicismul şi neoliberalismul în perioada contemporană ...146

8.1. Metamorfozele liberalismului neoclasic 146
8.2. Orientări economice neoliberale reprezentative în perioada 1950-1980 148
8.2.1. Geneza şi evoluţia neoliberalismului în Germania 148
8.2.2. Neoliberalismul american (Şcoala din Chicago) 152
8.3. Revigorarea neoclasicismului şi neoliberalismului în ultimele decenii ale secolului XX 160

Capitolul 9. Teorii moderne şi contemporane despre comerţul internaţional 168

9.1. Contribuţiile economiştilor liberali neoclasici la dezvoltarea teoriei schimburilor economice internaţionale în perioada interbelică 168
9.2. Principalele orientări în gândirea economică referitoare la comerţul internaţional în perioada postbelică 172

Capitolul 10. Creşterea economică 180

10.1. Creşterea economică – problemă prioritară a gândirii economice în perioada postbelică 180
10.2. Modele şi teorii macroeconomice de creştere economică 182
10.3. Modele şi teorii globale de creştere economică 190

Capitolul 11. Probleme majore şi curente în gândirea economică din România, în perioada 1859-1918 197

11.1. Problematica economică şi principalele curente în gândirea economică din România în perioada 1859-1918 197
11.2. Controverse teoretice privind strategia dezvoltării economice a României la sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX 199
11.2.1. Teoria "România – ţară eminamente agricolă" 199
11.2.2. Teoria industrializării economiei româneşti şi politica de protejare a acesteia 201
11.2.3. Probleme de politică externă 203
11.2.4. Geneza principiului "prin noi înşine" 206
11.2.5. Gândirea economică din Transilvania 207

11.2.6. Poziția curentului socialist față de problemele dezvoltării economiei românești 211

Capitolul 12. Probleme majore și curente în gândirea economică din România, în perioada 1919-1940 214

12.1. Semnificația istorică a Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 și problemele economice majore din România în perioada interbelică 214
12.1.1. Situația economiei românești în primele decenii ale secolului XX 215
12.2. Principalele curente de gândire economică din România în perioada 1919-1940 218
12.2.1. Curentul de gândire economică liberală și înnoirea lui sub denumirea de neoliberalism 220
12.2.2. Curentul țărănist în gândirea economică românească 226
12.2.3. Curentul de gândire socialist în România 229

Bibliografie selectivă 235

Cuprins 239

226303
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA 1